

En Skifærd over Sprengisandur ved Vintertid.

Ruterne gennem Islands indre Højland, som i ældre Tid benyttes ikke saa lidt i Sommertiden; men som ved Vintertid som Regel er ganske ufarbare paa Grund af Snefald og Kulde, er i vore Dage bleven godt kendte,*) og som vi nys har gjort Rede for, — takket være det islandske Vejevæsen — afmærkede og hist og her forsynede med Baadfænger, saa at Rejsende ikke vil have Vanskelighed ved at finde Vej.**)

Kun ganske enkelte Gange har man hørt om Folk, som vovede sig ind i disse Ødemarker ved Vintertid; men Resultatet blev som oftest, at de maatte vende om eller omkom. Sidste Gang man hørte om en vel udført Vinterrejse gennem det Indre, var da *Sturla Jónsson* i 1916 vovede sig over *Sprengisandur* eller Sand-Ørkenen mellem Hofsjökull og Vatna-Jökull; men denne Færd foregik i Maj Maaned, altsaa ikke i den egentlige barske og mørke Vintertid, men ved Foraarstid, dog forinden Snemeltningen var begyndt for Alvor.

Nu har imidlertid i Aar fire kække Mænd foretaget en Vinter-Skifærd fra Nordlandet tværs over Sprengisandur til Sydlandet.

Det var i Slutningen af Marts Maaned, at der til Akureyri fra Reykjavik ankom en Ekspedition med det Formaal paa Ski og med Slæder at gennemkrydse det indre Højland fra Øfjorddalens Inderste tværs over *Sprengisandur* til Sydlandet. Leder af Turen var den i Reykjavik boende Nordmand, Købmand *L. H. Müller*; han ledsagedes af en Nordmand, *Sørensen*, samt Islænderne *Tryggvi Einarsson* og *Axel Grimsson*. Ekspeditionsmedlemmerne var vel trænede til deres farefulde Færd, og de medførte et vandtæt Telt med Tilbehør, som vejede 15 kg, foruden Soveposer af Faareskind, som hver vejede 7 kg, og to lette Slæder. Der medførtes endelig Proviant og Primus-apparat.

Den 18. Marts var Ekspeditionen parat til fra Gaarden *Tjarnir*, inderst i Øfjordsdalen, at begynde Fjældrejsen; men nu hændte der

*) Jvfr. Side 36 o. flg.

***) Jvfr.: *Daniel Bruun: Fjældveje gennem Islands indre Højland* (»Turistruter paa Island IV«) Kbhvn. 1925.

det, at der faldt saa megen Sne, saa man ikke i Mands Minde der paa Egnen havde kendt noget lignende. Nabogaarden *Ílfá*, lige over for Tjarnir, paa Østsiden af Dalen, blev ødelagt af et Sneskred, som dækkede Hestestalden og bortrev Faarestaldene. Sneen laa paa sine Steder i over 30 Meters Højde paa Gaardens Hjemmemærke, og af Husdyrene, som for største Delen var bleven begravede under Sneen, blev de fleste frelste ved Udgravning.

Om at opgive Skifærden var der, til Trods for den alvorlige Advarsel, som Uvejret betød, ikke Tale.

Den 19. Marts, da Snevejret var stilnet noget af, startede Ekspeditionen fra Tjarnir, og man trak, hjulpen af to Mænd fra Dalen, Slæderne op ad det stejle Fjæld, *Vatnahjalli*, til Højplateauet. Her telledes der i en Højde af godt 1000 Meter.

Den 20. Marts om Morgenen brød Ekspeditionsdeltagerne op, drog Syd paa i det smukkeste Vejr og fik et pragtfuldt Udsyn til Jøklerne i det Indre. Det frøs til at begynde med 15° C.; men senere paa Dagen kun det halve.

Kl. 7 Aften naaede de *Laugafell*, et Fjæld nord for Hvosjøklens nordøstligste Parti. De havde den Dag tilbagelagt 24 km. Her slog de Telt. Kl. 9 Aften maales en Temperatur paa \pm 23° C., saa man, for at værge sig for Kulden, maatte holde et Primusapparat tændt hele Natten. En Mand maatte derfor stadig være vaagen for at passe Apparatet. Imidlertid steg Temperaturen i Løbet af Natten, og om Morgenen, Lørdag den 21. Marts, var det kun 9 Graders Frost, og man brød op i sydlig Retning ud paa *Sprengisandur*. Vinden var nordlig, saa de havde den i Ryggen, hvad der fremmede Farten. De slog Telt Vest for *Fjórðungsalda*, et isoleret Bakkeparti i den nordlige Del af Sprengisandur.

Da de skulde bryde op *Søndag Morgen den 22. Marts*, rasede en saa frygtelig Snestorm, og det var i det hele taget saa haardt et Vejr, at Deltagerne i Skifærden aldrig havde været ude for noget lignende. Kun med største Besvær kunde de holde sammen paa Teltet, hvori de sad, hver i sit Hjørne, for at forhindre, at Stormen brød ind. Om at drage videre i dette Uvejr kunde der ikke være Tale, og Dagen og Natten derpaa gled langsommelig.

Mandag den 23. Marts stilledes Uvejret imidlertid af, og det klarede efterhaanden op. Det blev endog Solskin, saa de Rejsende kunde se Jøklernes hvide Iskapper, paa hvilke Sneen fæg. De brød da op i Retning af *Hvosjøklens* sydøstlige Hjørne, hvor Fjældpartiet ved *Arnarfell* rager frem af Ismasserne, og hvor der i Sommertiden er et godt Græsningssted, en hel lille Oase. Fra Jøkelranden, som de besteg, fik de et prægtigt og vidt Udsyn til Vatna-Jøkull og den nord

derfor liggende mægtige Lavaørken *Odáðahraun*, ligesom Heklas Top i Syd ogsaa kunde ses. Overalt føg Sneen og glitrede i Sol-skinnet.

Det var blevet Aften, da de slog Telt ved Arnarfell efter at have tilbagelagt 23 km.

Herfra drog de videre om *Tirsdagen, den 24. Marts*. Vejret var fortræffeligt ligesom Dagen forud. De gik i sydlig Retning i Terrænet Vest for Þjórsá og teltede ved *Kisá*.

Onsdagen den 25. Marts blev det igen meget slemt Vejr med Nordenstorm, saa man ikke kunde se frem for sig, men man gik efter Kompasset. En Mand var stadig forud, bunden til de efterfølgende ved et Tov. Efter 25 km's Vandring naaede de *Kambabrún* ved Laxaadalsens øverste Del, hvor de byggede sig en Snehytte, i hvilken de sov i deres Skindposer. Teltet var nemlig saa haardfrossent, at de ikke kunde faa det rejst.

Torsdagen den 26. Marts naaede de ned i Laxaadalen i et Vejr, som ikke var meget bedre end Dagen før. De kom nu til beboede Egne, hvorfra de i tre Dage naaede hjem til Reykjavik, hvortil Telefonen allerede havde meldt om den lykkelige Udgang af deres Skifærd.

Over *Birlingaholt* naaede de saaledes ind paa Hovedvejen langs Sydlandet til Reykjavik og kunde paa nogle Strækninger benytte Automobil. Deres Bagage m. m. havde de efterladt i Laxaadalen. Vejene var dog flere Steder ufarbar for Automobiler, saa de f. Eks. maatte gaa op ad den bekendte stejle Skrænt, *Kambar*, og videre over Heden til *Koiviðárhól*.

Færden var i et og alt forløbet godt. Sneen laa højt saavel i Bygderne som næsten overalt oppe paa Sprengisandur, hvor alt Liv var som uddødt. Alt, hvad de opdagede, var Spor efter en Rype o. l.

Skimændene havde ikke følt Træthed, men var meget vejrbitte, da de naaede Reykjavik. Paa deres Færd havde de enkelte Gange, naar Vinden var gunstig, benyttet Sejl paa Slæderne, som jo i øvrigt maatte trækkes.

Vejlængden, som var tilbagelagt mellem Akuregri og Reykjavik, var ialt 334 km. Deraf havde de benyttet Ski paa 204 km, var gaaet uden Ski, eftersom der ikke var Sne nok paa en Strækning af 80 km, og endelig var de kørt 50 km i Automobil.

De havde udført en Sportsbedrift, som paa Island hidtil ikke har haft noget Sidestykke.

(Efter Meddelelser fra Island).